





Per PauV el dj., 04/11/2021 - 09:00

L'espiritualitat és ambivalent. Durant molt segles a l'occident cristià (començant amb Evagri Pòntic s. IV), l'experiència religiosa s'ha associat principalment amb la interioritat per sobre l'exterioritat, la quietud per sobre el moviment, la unitat per sobre la diversitat. Això, que potser sembla una disquisició filosòfica, té conseqüències pràctiques molt importants.

La quietud com a norma ha silenciada durant segles moltes boques famolenques, ha fet desmobilitzar moltes comunitats disposades a transformar la seva situació i ha imposat una concepció de la pau (tan personal com comunitària) aliena a la justícia i l'equitat. Fins no fa gaire des de la majoria de púlpits es proclamava solemnement que davant una injustícia calia tancar els ulls, callar, aguantar i esperar una recompensa celestial.

Avui, arreu s'ofereixen multitud de cursos, tallers, recessos, seminaris per estar més a gust amb un mateix, per estar més tranquil i per viure en l'ara i aquí. Poder aturar-se per viure més conscientment i més despert és quelcom molt bo i necessari, és clar. Curiosament però, en la majoria d'aquestes pràctiques espirituals hi ha molt de jo i ben poc del nosaltres. En aquestes recerques hi falta molt sovint el qüestionament de les condicions que fan que estiguem estressats, enganxats a la tecnologia, sempre amb pressa i forçats a acceptar treballs precaris. No fa massa, el mestre budista Ronald E. Purser en el seu llibre titulat "McMindfulness: how mindfulness became the new capitalist spirituality" analitzava amb lucidesa i detall com el mindfulness sovint és mer autocentrament i una eina infal·lible per desempoderar individus i comunitats. Fins i tot els soldats de l'exèrcit americà reben entrenament en mindfulness... per matar millor.

Quan estem envoltats i confrontats per profundes injustícies, d'un mal tan evident i d'una mentida tan descarada... potser sí que és de l'Esperit expressar indignació. Aquest és un moviment intern que, si és autèntic i no una simple enrabada superficial, ens porta a fer costat a les víctimes, a actuar creativament per canviar les arrels de la injustícia, a alleujar misericordiosament els estralls de tan dolor innocent i a desemmascarar tanta falsedat egoista. I això és part de la vida espiritual.

En la tradició cristiana, Jesús diu que ha vingut a calar foc (Lc 12, 49), o en un altre passatge de l'evangeli de Joan (2, 13-25) es mostra profundament indignat i fa una acció inesperada i força xocant: expulsar els venedors i canvistes del temple. Sembla que aquest gest – segons alguns estudiosos de la Bíblia– fou el que va acabar de decidir les autoritats religioses que calia matar Jesús, crucificant-lo. Havia posat de manifest la mentida i l'abús del poder religiós estretament vinculat als poders econòmics del moment.

Jesús es commou, Jesús plora, Jesús s'entendreuix, Jesús s'alegra, Jesús experimenta totes i cadascuna de les emocions i també la indignació. De vegades però, tenim una concepció de la vida espiritual –de la vida en l'Esperit– tan encongida que sembla que la perplexitat, la revolta interior i una sana indignació no hi tinguin cabuda. Ens diem: "això no toca, no és prou sant, no és prou com cal, hem de mantenir la calma i la pau interior en qualsevol situació i a qualsevol preu". I és en aquest posar el benestar personal per davant de la justícia que ens amputem una part de nosaltres mateixos.

Una espiritualitat burgesa ens promet una pau individual interior irreal, des-responsabilitzadora i des-mobilitzadora. En canvi, una espiritualitat compromesa ens incomoda, ens desperta, ens convoca en comunitat i ens posa en problemes. Benaurats els perseguits pel fet de ser justos (cf. Mt 5, 10).